

LINGVISTIKA ÜLESANNETE LAHTINE VÕISTLUS

4. APRILLIL 2004 TARTUS

Nimi:

Kool ja klass:

Elektronpost:

Juhendav õpetaja (või kontaktisik koolis):

Ülesanne 1 (10 punkti)

On antud alutori (tšuktsi-kamtšatka keelkond) keele sõnad ja nende tõlked eesti keelde.

kujjetenek - klaasi juures	kejelqekin - karult
raraqek – katusel	raraqen - katus
rarayinej - keldrisse	kujnej - klaasi (sisseütlev)
aqqakin - merest	kejek - karus
aqqaq - meri	aqqatenek - kaldal
kejen – karu	

Tõlkige alutori keelde:

kelder

majas

klaas

katuselt

karu juurde

Ülesanne 2 (10 punkti)

On antud järgmised hausa keele (afroaasia keelkond) arvsõnad

ɗari bakwai da hamsin da shidda	756
sitta da ɗari bakwai da biyar	6705
saba'a da ɗari biyar da sittin	7560

Tõlkige hausa keelest

saba'in da biyar

ɗari shidda da sittin da shidda

Kirjutage hausa keeles

67

5605

Märkus: ɗ ja ' on hausa keele kaashäälikud

Ülesanne 3 (15 punkti)

On antud heebrea keele sõnaühendid ja nende tõlked

1. derex gever	inimese teekond
2. kelev yaldō	tema poja koer
3. paləyē xaspām	nende hõbeda vood
4. melex dərāxīm	teekondade kuningas
5. selem happeley	selle voo kujutis
6. salēmē ɗarkō	tema teekonna kujutised
7. kesef hammələxīm	nende (missuguste? st see mitmus) kuningate hõbe
8. darəxē faləyē ɣəvārīm	inimeste voogude teekonnad
9. mexer kaləvē haggever	selle inimese koerte hind
10. selem yeleđ malkām	nende kuninga poja kujutis

Tõlkige heebrea keelde

nende voo kujutis

koerte kuningad

tema koera hind

nende (missuguste? st see mitmus) koerte kujutiste hind

Ülesanne 4 (10 punkti)

XX sajandi alguseks oli endise Heti kuningriigi territooriumilt leitud suur hulk tekste, mis olid kirja pandud tundmatus kirjaviisis. Võtmeks osutusid sõnad, mis oletati olevat koha- või isikunimed. Antud kirjapanekud vastasid järgmistele nimedele (suvalises järjekorras):

HAMATU ja PALAA (riigid);

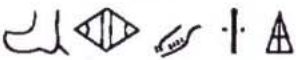
KURKUMA ja TUVANAVA (linnad)

VARPALAVA ja TARKUMUVA (kuningad)

1.

4.

2.

5.

3.

6.

Leidke, millised nimed neile kirjapanekutele vastavad

1.

4.

2.

5.

3.

6.

Kirjutage samas kirjaviisis

Parta (kuningas)

Artur (kuningas)

Tartu (linn)

Tuva (maa)

Narva (linn)

Ülesanne 5 (10 punkti)

On antud laused tabasarani keeles (Dagestan) ja nende tõlked eesti keelde (vales järjekorras).

Uzu uvu agurazavu.

Mina püüan teid.

Utšu utšvu bisuratšatšvu.

Sina otsid meid.

Uzu utšvu bisurazatšvu.

Meie püüame teid.

Uvu utšu aguravatšu.

Mina otsin sind.

Määrake iga tabasarani lause õige tõlge.

Uzu uvu agurazavu.

Utšu utšvu bisuratšatšvu.

Uzu utšvu bisurazatšvu.

Uvu utšu aguravatšu.

Tõlkige tabasarani keelde järgmised laused:

Teie püüate mind.

Me otsime sind.

Te püüate meid.

Sina otsid mind.

LINGVISTIKA ÜLESANNETE LAHTISE VÕISTLUSE

VASTUSED

(Võistlus toimus 4. aprillil 2004 matemaatikaolümpiaadi lõppvooruga raames)

Ülesanne 1 (10 punkti)

kelder – rara - γίηε - n

majas – rara - k

klaas – kujηε - n

katuselt – rara – lqe – kin

karu juurde – keηε – tene – η

Seletus:

lqe – ruum millegi kohal

tene – ruum millegi juures

γίηε – ruum millegi all

Ülesanne 2 (10 punkti)

saba'in da biyar - 75

đari shidda da sittin da shidda - 666

67 - sittin da bakwai

5605 – hamsa da đari shidda da biyar

Seletus:

	ühelised	kümned	sajad	tuhanded
5	biyar	hamsin	đari biyar	
6	shidda	sittin		sitta
7			đari bakwai	saba'a

Ülesanne 3 (15 punkti)

nende voo kujutis selem palgām (p ja g, kuna pärast konsonante)

koerte kuningad maləxē xəlāvīm

tema koera hind mexer kalbō (k ja b, kuna pärast konsonante)

nende koerte kujutiste hind mexer saləmē hakkəlāvīm (kk kuna topeltkonsonant)

Seletus:

Ülesanne lahendub kergemini, kui teha tabel.

	ainsus			mitmus	
	nimetav	omastav ilma "tema, nende"	omastav + "tema, nende"	nimetav	omastav
teekond	derex		ðarkō	darəxē	dərāxīm
inimene		gever, haggever			γəvārīm
koer	kelev				kaləvē
poeg		yeleð	yaldō		
voog		happeley		paləγē	fələγē
höbe	keseɸ		xaspām		
kuningas	melex		malkām		hammələxīm
kujutis	selem			saləmē	
hind	mexer				

-ō (sõna lõpus) – tema (oma)

-ām (sõna lõpus) – nende (oma)

ha- + järgneva konsonandi pikendus – selle, nende

Sõnade struktuur tulpades (C – konsonant):

1. ja 2. tulp CeCeC ; 3. tulp CaCC-; 4. tulp CaCəCē; 5. tulbas on kaks erinevat struktuuri sõltuvalt asukohast fraasis (kas lõpus või mitte).

Konsonantide vaheldused:

- topelt on alati k, g, p või d
- k – x; g – γ; p – ɸ; d - ð ; analoogia põhjal võib oletada, et ka b – v (vrđl. ka eesti keeles leib:leiva), see on ülesande raskeim koht.

Paari esimene liige esineb konsonandi järel (ka siis kui eelmine sõna lõpeb konsonandiga) ja fraasi alguses, paari teine liige vokaali järel

Seega nimetaval ja omastaval tegelikult vahet polegi, seda väljendab ainult sõnade järjekord.

Ülesanne 4 (10 punkti)

Ülesande algandmetes oli viga, mis kaob, kui lisada nimesse TUVANAVA R (silp lõpeb r-iga, sest tal on väike kaldkriipsuke alumises vasakus servas).

1. VARPALAVA	4. PALAA
2. KURKUMA	5. TARKUMUVA
3. TUVA(R)NAVA	6. HAMATU

Ülesanne 5 (10 punkti)

Uzu uvu agurazavu.	Mina otsin sind
Utšu utšvu bisuratšatšvu.	Meie püüame teid.
Uzu utšvu bisurazatšvu.	Mina püüan teid.
Uvu utšu aguravatšvu.	Sina otsid meid.

Teie püüate mind.	Utšvu uzu bisuratšvazu.
Me otsime sind.	Utšu uvu aguratšavu.
Te püüate meid.	Utšvu utšu bisuratšvatšvu.
Sina otsid mind.	Uvu uzu aguravazu.

Seletus:

bisura- - püüdma

agura- - otsima

Neile liidetakse esimesena alust, teisena sihitist tähistav lõpp:

mina, mind *uzu*, lõppudena ?, *-zu*

sina, sind *uvu*, lõppudena *-va*, *-vu*

meie, meid *utšu*, lõppudena *-tša*, *-tšu*

teie, teid *utšvu*, lõppudena *-tšva*, ?

(Küsimärkide kohal olevad vormid võiks analoogia põhjla ka ära arvata, aga kuna neid ei kasutata ka vastuses, siis parem mitte arvata.)